

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Vidékéről egy hónapra előfizetést nem fogadjunk.
unk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Nyitltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadjunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala

Közlekedési eszközeinkre.

Budapest, apr. 16.

(A.) Az 1867. év hó termése s az ak-
kor nagy kiviteli üzlet idején órási teherként
nehézdték ráunk olyan bajok, melyek, a köz-
lekedési eszközök ki nem elégítő volta miatt
a kereskedelmet sújtani szokták. Minden meg-
volt arra nézve, hogy az év áldásossá váljék
az országra. A természet bámulatos bölcses-
séggel fizette vissza a földműves fáradságait,
a kereslet roppant nagy volt, mert Észak-Né-
metország igen nagy része a mi aratásunkra
szorult. Mindemellett a kereskedelem kevés
nyereséget hozott ez áldott évből, mert a ter-
ményeket, melyeket összevásárolt, nem volt
képes rendeltetésük helyére pontosan kiszál-
litani s néha hónapokig tartott, míg a ter-
mék a productio helyéről oda érkezett, hová-
szánva volt. Ez idő alatt az illető termék a
vasutak valamelyik állomásán hevert; a benne
fekvő pénz hónapokon át nem hozott kama-
tot; a gabona egy része, néha az egész meg-
romlott, kárba ment, az árak a hosszú idő
alatt többféle variáción estek át — szóval a
kereskedőnek még akkor sem maradt nyere-

sege, midőn a terméket a legelőnyösebben ad-
ta el. A bajt első sorban csak a kereskede-
lem érezte ugyan, de természetesen nem ma-
radt visszahatás nélkül a termelőre sem s így
az ország jelentékeny részét elvesztette azon
előnyöknek, melyeket a dus termés és a ked-
vező conjuncturák folytán szerezhetett volna.

A baj oka világos volt mindenki előtt.
Abban rejlett az, hogy először közlekedési
eszközeink, a vasutak csekélyek voltak és má-
sodszor, hogy ezen vasutak is csak elégtelen
szállító eszközzel rendelkeztek. Azóta e téren
sok haladást tettünk. Vasuti hálózatunk ter-
jedelmét megkétszerezte s ma már nem egy,
hanem két külön közlekedési vonal kapcsolja
össze hazánkat Németország északi tájékaival.

De mindez nem elég és pedig nem elég azért
mert ugyanon épített vasutainknál a szállító
eszközök beszerzésére rendelt pénzüsszegek
oly nagy takarékossgal lettek megállapítva,
hogy ez eszközök már ma is elégteleneknek
mutakoznak, midőn pedig a több évi rosz
termés folytán forgalmunk tulajdonképpen cse-
kély. Az új vasutak költségvetése akként lőn
megszabva, hogy mértőföldenként 50.000 frtot
engedélyeztek szállító eszközökre. E pénzből
az akkori árak szerint 0.7 mozdonyt és 13
személy- és ugyanannyi teherszállító kocsi le-
hetett beszerezni. Azóta az árak jelentékenyen
emelkedtek; továbbá kitűnt, hogy átlagos szá-
mítás szerint mértőföldenként folytonosan három
teherkocsi van javítás alatt, úgy hogy csak 10
ilyen kocsi marad egy mértőföldre. Ez rend-
kívül csekély szám főleg, ha összehasonlítjuk
régibb vasutaink ide vonatkozó viszonyaival.
Az osztrák államvasutak minden mértőföld
után 1.93 gőzmozdonya és 42.45 teherkocsija,
a tiszainak 1.04 mozdonya és 23—42 kocsi-
ja van. Az osztrák pályák ide vonatkozó vi-
szonyai még kedvezőbbek, szóval kétségtelen
hogy a forgalom élénkítése esetére újabb eng-
pályáink nem lesznek képesek a szállítás igé-
nyeinek pontosan eleget tenni s hogy e téren
új vonalaink dacára az 1867—68 év szo-
moru tapasztalásai ismétlődni fognak.

Ma, midőn ujjlag dús aratásra s többé
kevésbé nagyobb kivitelre van kilátásunk, ke-
reskedelmünk s egész közgazdaságunkra élet-
kérdést képez e bajt még korán elhárítani. A
közlekedési miniszterium igen sokat foglalko-
zott ez ügygyel s legközelebb törvényjavas-
latot terjesztett a képviselőház elé, mely újabb
vasutainknak szállító eszközeik szaporítását

akarja lehetővé tenni. A javaslat szerint a köz-
lekedési miniszterium jogot nyer azon vasú-
taknak, melyek szállító eszközei elégtelenek-
nek bizonyulnak, megengedni, hogy ez eszkö-
zeiket megkétszerezze vagyis szállító eszkö-
zök szerzésére mértőföldenként még 500.000
forintot szerezzenek. Ha valamely vasútnak még
többre lenne szüksége, ez csak külön törvény
útján eszközölhető. A fentebbi pénzüsszegeket
az illető vasutak ideiglenes kölcsönök útján
szerzik be, melyeknek az állam 5%-a s a
főrllesztés hányadát bizonyítja. A kölcsönök és
hováfordításáról külön számadás vezetendő s
azon pénz, melyet az állam netalán kamatbiz-
tosítás fejében fizetni fog. A vasutak által 30
év folyamában kamatostul mindenesetre visz-
szatérítendő.

Igy az állam a nélkül, hogy magára újabb
terheket venne, a szállító eszközök szaporitá-
sát a vasutaknak lehetővé teszi. Minthogy az
aratástól már aránylag csak rövid idő választ
el bennünket, óhajtanék, hogy az országgyü-
lés mielőbb elintézte a dolgot, nehogy akkor,
midőn termésünk a külföldre vihetjük, ismét
szállítási bajokkal kelljen küzdenünk s más
földművelő országok versengése kiviteli keres-
kedésünket megbénítsa.

Az ünnepek alatt a magyar delegatio
tagjai is távol voltak működési székhelyük: Bécsből,
de oda már visszatértek. Valószínű, hogy a delegati-
ók e hónapban nem fejezhetik be tárgyalásaikat, s
híre jár, hogy a magyar delegatusok april 20-án
megszakítják üléseiket, és Pestre jövének, itt részt
vesznek az országgyűlés tanácskozásában. A főrendi-
házak még e hónapban tárgyalni kell a költségve-
tést; a képviselőháznak a kereskedelmi bankról szó-
ló javaslatot s egyéb halaszthatlan ügyet. Ezeknek
befejezése után a delegatio tagjai májusban ismét
felutazának Bécsbe, hol ezután néhány nap múlva
a delegatio tanácskozásai véget érnek.

15 kén az országgyűlés alsó háza ülést
tartott, melyben több szentesített törvényzikk
hirdetett ki. A képviselőházban mintegy husz tag
lehetett jelen; közöttük Deák Ferencz, ki most a
legjobb egészségre nézve.

Szalvy miniszterelnök Bécsbe utazott és hosz-
szabb ideig marad ott részint a delegatio tárgyalá-
sai, részint Gizella főhercegnő esküvőjékor tartandó
ünnepélyek alkalmából. A küldöttségek, melyek az
országgyűlés mindkét házát ez ünnepélyeken képi-
selik, holnak utaznak fel.

Menj el legalább te szülőföldünkre, ez al-
kalommal én is közelebbi tudósítást vehetek atyám-
ról, ki egy sok év óta siratja elveszett leányát. Kö-
szöndöt őt, a halott Edith nevében!

Másnap elutaztam.
Midőn Stenbrovickba érkeztem, anyám már ja-
vulás útján volt.

Megérkezésem utáni napon atyám látogatásra
szólít fel Steannél, minek én igen szívesen engedtem
magan is óhajtam őt látni.

Utunk indultunk. Tán nem is mondottam még,
hogy a segrestyés laka állott: egy szép nagy szo-
bából, mellette levő konyhával, s ezen kívül volt
még két csinos padlás a szobácskájá is.

Epen nyári szünidő volt.
Az öreg Sten háza előtt állt, egy kőpadon, s
nyugodtan szívá pipáját.

Erőteljesen nézett ki, az idő kimélve bánt vele,
s csak itt ott ezüstözött meg fűrtét.

Nem ismert reám, míg atyám meg nem mon-
dák kilettemet, de ekkor egészen felderült arca, szí-
vélyesen rázta meg kezemet, köszönte, hogy oly hű
barátja voltam leányának, s kérdé, ha jó nő és anya
volt e Edith.

Biztosítam őt, hogy minden tekintetben büsz-
ke lehet és elégedett leányát illetőleg.

Még darab ideig beszélgeténk, Edithről s a
nehéz csepéről, mi az öreg bárót érte.

A grófaúrról, Goran nővéréről is tettünk emli-
tést; ekkor felémelkedék Sten s oldalpillantást vet-
ve atyámra szóla:

— Most úgy gondoltam Andor, tennék egy
rövid látogatást a felső szobákba is, ott is akadhat-
sereg ismertőre.

Valamely fiatalkori pajtásra gondolva, ki hi-
hetőleg segéd-tanítói állomást nyerhetett Sten mel-
lett, követtem őt, fel a lépcsőkn. Atyám alatt
maradt.

Blaznavác hirtelen halálát illetőleg a
belgrádi „Vidován” 60 ik számában, a halálozás
utáni napon írja, hogy nem találkozott Belgrádban
senki, a ki az nap aggódva ne kérdezte volna a mi-
niszterelnök halálának okát. S miután Blaznavác
élete az állam érdekeivel a legszorosabb összeköte-
tésben állott, a „Vidován” felszólítja a kormányt,
miserint tegye közzé: miben halt meg Blaznavác,
ki és mikép orvosolta őt? Mert — Ugymond — a
nemzetnek önmegnyugtathatása végett joga van mind-
ezeket tudni.

A főrendiházban az ünnepek alatt szin-
tén tartott ülést, s csak kihirdetettek az alóház-
ban kihirdetett szentesített törvényzikk, melyek
az országos levéltárba tétetnek le. Végül elnök je-
lenti, hogy a pénzügyi bizottság elkészítette jelen-
tését a költségvetésre vonatkozólag, s így a legköze-
lebbi ülés e hó 25-kén lenne délelőtt 11 órakor.
Továbbá a Gizella nászünnepélyére kiküldött bizot-
ságba gr. Mikó Imre és gr. Waldstein helyébe gr.
Zichy Ödönt s bg. Elzterházy Pált nevezte ki.

A szerb cabinet megalakult. A feje-
delem a következő kinevezési okmányokat írta alá:
Ristics elnök és külügy; Paula Jovanovics pénzügy;
Tuzakovics belügy; Miloyko Beschjanin hadügy; Ran-
ko Alimpiesz közlekedés; Stojan Novakovitz kultus;
Markó Lazarevics igazságügyminiszterek. Az összes
ministerium a mérsékelt politikai párthoz tartozik.

A honvédelmi miniszter és b. Piret
között forgott ügyre nézve a „Budapesti Köz-
öny” vasárnapi számában a következő közlemény
olvasható: „Báró Piret altábornagy urnak a hon-
védfőparancsnoki adlatos állása alóli felmentését
illetőleg oly közlemények keringtek némely napi
lapban, melyek ellenében alig lesz szükséges oda
utalni, hogy szerzőik az állatuk közölték iránt po-
sitív tudomással nem is birhattak. Közleményeik
ehéz képest bővelkednek is ama pusztá kombinációk-
ban, melyekkel értesülésük hézagait töltötték be;
szembetűnő különösen az, hogy oly kifejezéseket ad-
nak egy a honvédelmi miniszter ur, valamint a ne-
vezett altábornagy ur szájába is, melyekkel azok
már az összejövétel színhelye iránti tekintetből sem
élhettek. A mi valóságot az említett közlemények
tartalmaznak, az csakugyan nem is terjed tovább,
mint hogy Piret altábornagy ur felmentés-
ét kérelmezte, és ezen kérelme a honvédelmi mi-
niszter ur felterjesztése folytán Ó Felsége által tel-
jesített.”

Beléptünk az első szobába.

Epen úgy volt bebutorozva, mint az öreg
báró magán szobája Stenbrock várában, a báró és
báróné, úgy színtén a Göran és Marianna arczépei
fügték a falon.

Meglepetve állapodtam meg; szemeim a rég
ezüst képeses bibliára tapadtak, melyet oly gyakran
megbámultam gyermekkoromban s mely most a di-
ván előtti asztalon állott.

A szomszéd szobából jövő zörej felkelté figyel-
mem s oda tekinttem. Az ajtó felnyílt s egy ősz
ember jelent meg a küszöbön. Hőfőhár hajjal, gör-
nyedten, homloka időtől barázdálva.

Lassu léptekkel közelelt a karszékhez, mely
a kandalló előtt állott. Ugyanazon karszék volt ez,
melyben az öreg báró ült annak, midőn még Sten-
brock ura volt.

— Jó reggelt Sten, ki azon fiatal ember, kit
magaddal hoztál?

Ezt Grönlund Andor, nagyságos báró ur, fe-
lelé Sten, közelebb lépve.

A báró felrezzent, s tőle kitelhetőleg kiegye-
nesedve, merően tekintett reám.

Andor; ismétlé, s mélyen sohajtott. Andor —
ismétlé izgatottan, hisz te jelen voltál fiam halálos
ágyánál. Oh, az már régen volt — tévé hozzá, s visz-
szarogyott karszékebe s arcát kezébe rejté.

Miután izgatottsága kissé csillapodott, kezdett
kérdőzködni fia házassága, betegsége és halála fe-
lől. Erre nagyon szomorun és lebárgoltan mondá:

— Egyik gyermekemet elrablta a halál, a má-
sik elfeledi atyját. Mily boldogság lenne reám nézve,
ha öreg napjaim azt legalább unokám jelenléte meg-
édesíthetné.

Szeretném őket látni, s szívemhez szorítani. De
főlek ez örömben nem lesz részem soha!

„KELET” TÁRCZÁJA.

Edith.

Svéd beszély Schwartz Máriától.

III.

(Folytatás a vége.)

Göran anyai örökségéből még megmaradt volt 700
tallér. Ez összeg feletti rendelkezésre — mely a gyer-
mekek örökségét képezé — a halottnak hirdett
anya Arenius patert nevezé ki gondnoknak s a gyer-
mekek is gondjai alá valának bízandók.

Stokholmba meérkezve, előbb egy kis ven-
déglobbe szállottunk. én azonnal Arenius urat kere-
sém fel, hogy Edithhez vezessen.

Kénytelen volt neki nyilatkozni, de tudta,
hogy ő oly ember, kiben bízhatik.

Az ő kezébe tette le gyertmekei sorsát.

Az első év kiadásait a kis örökség egy ré-
széből kelle fedeznie, de Edith reménylé, hogy a
közelebbi évben saját szerzeményéből fizethet ki
mindent.

Arenius elmondá Edithnek, hogy az öreg bá-
ró egy év óta teljesen tönkre jutott s Stenbrovick
el van adva; hogy hol tartózkodik a báró, azt sen-
ki sem tudja, némelyek azt állítják, rokonai segé-
lyezik őt.

H. gróf ezelőtt egy évvel adósságok miatt
megszökött s neje valamelyik rokonánál eszi a kegye-
lem kenyerét.

Arenius elbeszélé továbbá, hogy a Sköldkrona
javadalmak jelenlegi birtokosa egy gazdag kereske-
dő s hogy szülőim megmaradtak szolgálatában.

Miután mindezt megtudtuk s Edith utolsó is-
ten hozzádót mondott gyermekeinek, elvezettem őt
jó messzire, Södermalms külvárosába, hol né-
nem ugyanazon kis házát bírá, melyben később az
Edith boltja állott; nagynéném azon szobában la-
kott, mely most a kegyeteké, kisasszony.

Nagynéném, ki az üzletből már kivándolt, azon
ajánlatot tévé Edithnek, venné át ő annak vezeté-
sét, mert az, ki jelenleg birtokában van, magányba
akar vonulni.

Nagynéném elintézte az adásvevési ügyet és
Edith megkezdé kereskedését ama hétszáz tallérral,
melyet atyja küldött volt egykor neki.

En nem hagytam el Edithet, hanem egyedüli
segője és szolgája voltam.

Az emberek mindig azt hitték, hogy rokonok
vagyunk.

Az üzlet már jól ment s már öt év lefolyta
után képes volt Edith nagynénémétől az egész kis
házat megvenni, ámbár gyermekei nevelési költsé-
geit is ő fedezte. Ez idő tájon költöztek kegyeteké
ide, kisasszony.

Ez idő leforgása alatt gyermekeit egyszersem
látá, hanem én minden vasárnap meglátogattam őket
s birt hoztam neki a kicsinyek hogylétéről. Csak
most, öt évi elválás után, mert engem egy vasárnap-
on kóvájok elkísérni.

Nem ismertek reá. Azt mondtam nekik, hogy
anyjoknak hű cselédje volt s ő ápolta őket kis gyer-
mekkorukban. Arenius azt is hozzá tévé, hogy tu-
lajdonképen ő az, ki neveltetésükről gondoskodik.

E naptól kezdve minden vasárnap elment
Edith Areniushoz, hogy e napot gyermekeivel
töltse.

Edith és én már 6 év óta munkálkodtunk így
együtt, midőn levelet kaptam atyamtól, melyben tu-
dósít, hogy anyám nagyon beteg és látni óhaj.

Edith kért, hogy azonnal utazzam el, s köny-
velt szemekkel mondá:

A vasuti új beruházások.

E tárgyban beadott törvényjavaslat indokolása szerint az egyes vaspályák helyi viszonyainak, hosszának, emelkedéseinek s az eddigi forgalmi eredmények alapján kiszámított, várható üzletének szemlélő tartásával kipuhatoltatott az utánpótlandó járművek mennyisége, és ennek alapján kitűnt, hogy:

- a) a kassa-oderbergi vasútnál forgalmi eszközökre és tartálékzerekre 1,208 655 frt,
- b) az északkeleti vasútnál 1,944,731 frt.
- c) a nyiregyházi üngvárútnál 218,818 frt,
- d) első erdélyi vasútnál 959,940 frt,
- e) alföld-fiumeinél 129,929 frt,

szükséges arra, hogy a pályák oly felszereléssel bírnak, mikép a biztonságos és rendes forgalomnak megfelelően képesek legyenek.

Ezen adatok csupán azon vasutakra vonatkoznak, melyek részéről a forgalmi eszközök szaporítása már is sürgettetik, de a kamatbiztosítást élvező többi pályáink is ma-holnap kénytelenek lesznek szűken kimért járműveik szaporításáról gondoskodni.

Az eddig tapasztaltak után ítélve egyébiránt kétséget nem szenved, hogy a forgalom igényei nemcsak a forgalmi eszközök szaporítását, de a pályák másnemű berendezéseinek nagyobbitását is okvetlenül szükségessé teszik.

Ilyenek az állomási vágányok hosszabbítása, gabnaszinek, raktárak, fűtőházak nagyobbitása és újból építése stb. miután ezek nélkül, mennyiben azok az eredetileg megállapított járművek arányában létesíthetők, a szaporítandó forgalmi eszközöket kellőleg kibaszni nem lehetne. Ily körülmények közt az az kérdésre nézve: vajon általában segélyezze-e az állam az egyes vasutvállalatokat az okvetlenül szükségesnek bizonyulandó új beruházásokra megkívántó tökéletes beszerzésében a miniszteriumnak meggyőződése az, hogy az állam a társulatoknak a tekintetbeni segélyezése alól saját érdekeinek érzékeny károsítása s veszélyeztetése nélkül ki nem vonhatja magát.

Eltekintve ugyanis azon pénzügyi kérdéstől, mely szükségessé teszi, hogy a kamatbiztosítást élvező vasutak oly állapotba helyezzessék, mikép az állam által biztosított tiszta jövedelmet önére jükből elérni képesek lehessenek, azon magasabb állami s közgazdasági érdekek sem hagyhatók figyelmen kívül, melyek a vasutaknak oly módoni berendezését kívánják, előállításuk indokának létfeltételüknek, azaz: a személy- és áruforgalmi igények teljes mérvbeni kielégítésének megfelelően.

Az illető vasutvállalatok azonban forgalmi eszközök szaporítására csak a kormányval e célból külön kötendő egyezmény mellett kötelezhetők s csak úgy szoríthatók, ha a kormány azok költségeit az üzlet számlára engedi írni, mi eredményében a kamatbiztosítás felemelésével egyre meg, azaz nem más, mint a társulatoknak 4% kölcsön nyújtása, mi pedig az államnak, mely a kamatbiztosítás czimén fizetendő szükséges pénzeket 7—8%-kal szerzi meg, igen terhes.

A törvényjavaslat szerint engedélyt adhatna a kormány az egyes vasutvállalatoknak az új beruházásokra szükséges tökéletes beszerzésére, melyeknek 5% kamatját és törlesztési hányadát az állam akként biztosítaná, hogy a társulatok a biztosítás czimén nyerendő előlegek kamatait, törlesztési hányadát és beszerzési költségeit teljesen tartoznak megfizetni,

Nem időzöm tovább a bárónál tett látogatásommal, csak azt jegyzem meg, hogyan történt az, hogy 6 Stennél ült fel sátorát.

Midőn t. i. veje adósságai miatt házát és jószágait elveszté, és nemesi lakát idegen kézbe látta átmenni, a bárót e nehéz csapás ágyba dönté és oly nagyon beteg lett, hogy csak élte veszélyeztetésével lehetett őt azon termékből, hol született, kihozni s a sekrestyés lakába elhelyezni.

Sten ajánlkozott volt, hogy házába fogadja őt. Atyám öreg gazdáját előbbre bocsátta neje mellett s gyermekeivel; elfogadta Stenbrovik új birtokosságának ajánlatát, hogy szolgálatába lépjen s ez uton sikerült neki kinyerai azon bitorozat, mi Stenbrovikban a báró magán szobájában volt.

E néhány butoradarab, a biblia s az említett négy arczkép volt egyedüli birtoka az öreg bárónak.

E naptól kezdve atyám és Sten gondoskodtak az öreg ur minden szükségleteiről; fiának ipja, a segrestyés és hajdani szolgálója atyám!

Miután néhány napot töltött Stenbrovikban, visszatért Stokholmba.

Edith örömkönyeket hullatott annak hallatára, hogy miként viselte magát atyja s az enyém a szegény báró irányában; szánalommal telt el öreg apósa sorsa felett.

Az ezt követő vasárnap elment Areniuszhoz s kicsinálták ketten, hogy ezután az Edith gyermekeivel a helyett, hogy a mélegebb évszakot Stenbrovikban testvérénél töltse Arenius, mint eddig, Stenbrovik környékére vonuljon, helyezkedjék el a papi lakban, mi által az öreg nagy atya mintegy esetlegesen fogja élvezni a vigaszt, hogy legalább az évek egy szakában magakörül láthassa unokáit.

Mit még ehhez tehetek kevés.

Edith erőlyesen vitte üzletét, jó nyeresége volt s évenként nem csekély összegeket tett félre.

ugy hogy az állam itten csakis mint jótálló, nitelével támogatná a társulatokat.

Az így nyert előlegeket a társulatok kötelesek lesznek jövedelmi feleslegük azon fele részével törleszteni, melyet engedélyokmányaik kamatgarantia czimén kiszolgáltatott előlegek s ezek kamatainak törlesztésére fordítani nem volnának kötelesek.

Végre kikötötték, hogy legfeljebb 30 év alatt még azon esetben is kötelesek lesznek a társulatok ezen előlegeket az államnak megfizetni, ha addig a vasut tiszta jövedelmi feleslegéből törleszthetők nem volnának.

Ajánlja a javaslatot azon körülmény is, hogy a fentebb elősorolt vasutak leg többjénél az állam nemcsak mint a kamatbiztosítást elvállalt fél, hanem más minőségben és irányban is van érdekelve.

Igy például a kormány a kassa-oderbergi vasútnál 5 millió frt névértékű részvénynek tulajdonosa.

Az első erdélyi vasut részvényeiből szintén 4 millió érték birtokosa s azon felül mint a petroszényi közsébbányák s a körülfekvő uradalmak tulajdonosának is nagymérvű érdekében fekszik, hogy e pálya oly állapotba helyezzessék, mikép az a forgalom minden igényeinek megfelelően.

Az északkeleti vasut hivatva van a mármaros-i sörbányák s erdőségek — a nyiregyházi üngvári pedig az üngvári uradalom előterményeinek szállítását eszközözni.

A magyar keleti vasut ügye.

A magyar keleti vasut, miként a „Presse”-nek Pestről írják, egyetértőleg a közgyűlés által megválasztott intéző bizottsággal, a franco-osztrák bank, általános osztrák bank, Vereinsbank- és franco magyar banknál elzálogosított, illetőleg eladott 20 milliónyi elsőbbségi kötvényeire a tulajdonjogot 5%-nyi provisio, azaz egy millió fizetése mellett fönntartandókat elhatározta. A kölcsönadók tudvalevőleg kikötötték maguknak a jogot, hogy az elzálogosított elsőbbségi kötvényeket bizonyos árfolyam mellett eladhassák, viszont jogot adtak a keleti vasutnak, hogy e kötvényeket 5%-al az árfolyam fölött visszaválthatja. A szerződés értelmében történt fölmondásból, mely a magyar kormány beleegyezését is kinyerte, az tűnik ki, hogy a magyar keleti vasut ügye véglegesen fog rendeztetni. A „Presse” továbbá arról értesül, hogy az előlegező consortium által, melynek élén a franco-osztrák bank áll, benyújtott javaslat a magyar minisztertanács által elfogadott és az országgyűlés elé fog terjesztetni. A keleti vasut részvényesei ebből megnyugvást meríthetnek, mert az összes érdekelt feleknek, különösen pedig az előlegező consortiumnak közreműködése kívántatik, hogy a keleti vasut részvényeseinek helyzete ne legyen a legszánandóbb. A keleti vasut ugyanis az előlegező bizottságnak mintegy 17 millióval tartozik és a pálya végleges kiépítésére még 3 millióra szorul, melyeket a magyar kormány előlegez, úgy, hogy a részvényeseket megillető biztosítékot 20 millió fogja megelőzni, miért is a részvények kamataira alig marad 1/3%. Az előterjesztett és a kormány által elfogadott terv szerint a kormány a keleti vasut összes részvényeit beváltja, két részvényért három 100 ezüst forintból szóló és nagy nyeresémekkel ellátott sorsjegyet adván. E sorsjegyekre első legcsekélyebb nyeresemény 105 ezüst forint lenne és 150 rtig emelkednék. Évenként 4—5 huzás lenne. A

A gyermekek fölöttök. A fia szép előmenettel haladt tanulmányában s az első létrejött vasútnál nyert mérnöki állomást.

A leány 19 éves korában férjhez ment Stokholmba, a törvényszéki elnökhöz.

Az öreg báró Stennél maradt.

Edith folytatá munkálkodását, minden vasárnap meglátogatta férjhezment leányát, ki most is kora gyermek éveit ápolását, a hü, önfeláldozó Rundkvist Sárát látta benne.

Edith megtakarított pénze nagy mérvben növekedett, mióta gyermekei el voltak helyezve. Az eleinte oly csekély összeg bámulatosan kezdett szaporodni.

Hat hónappal halála előtt, elérte Edith titokban táplált életvezéljét.

Stenbrovikot visszavásárolhatá.

Edith halála előtti ősszel aeköltözött ismét az öreg Sköldkrona báró apai lakába és birtokába, hogy ott élje le végnapjait s ott haljon meg. A két unoka üdvözlé őt s vele tölték a karácsonyi ünnepeket.

Sten a gyermekek anyai ágoni nagyatyjok, az öreg bárónak egészen nélkülözhetlenné vált, felmondta hivatalát s hasonlóan Stenbrovikba költözött.

Uj év után azonnal visszatért Edith gyermekei Stokholmba. Még egy pár vasárnap meglátogatta őket, ekkor jött a halál, hogy elköltözött férjével egyesítse őt.

Most, drága kisasszony, ismerik kegyetek Sköldkrona Edith történetét s nem fognak többé csodálkozni mély fájdalomon.

O egy anygal volt az őnmegtagadásban, de erős akarattal, erőlyes jellemmel bírt.

Magát tartá okál a Sköldkrona család bukásnak s e hibát csaknem egy egész életet át nélkülözéssel s önmegtagadásával bűnhődte le.

Fordította J.

legnagyobb nyeresemény 300.000 forintra rugna. Ha az ily ezüstre szóló 100 frtos sorsjegy árfolyamát 90-re tesszük, a keleti vasut részvényesei részvényeként 135 frtot kapnak; ez oly megoldás, melylyel teljesen meg lehetnek elégedve. A részvények beváltása által a magyar keleti vasut államvasutává válik és az állam a keleti vasut kiegészítő vonalait kiépíteni szándékszik, hogy a jövedelmi képességet növelje, illetőleg az elvállalt kamatbiztosítást könnyítse. Így mindenképp kiépítettének a nagyváradi-üzésabony-szászrégen-marosvásárhelyi és brassó-plojesti vonalok; e vonalok kiépítése szintén alapját képezi a főnebb említett tervnek. E megoldásnál a magyar kormány a mindenesetre becses sorsjegy-monopoliumot és — nem tekintve a kiegészítési építkezéseket, melyek tekintetbe nem jöhetnek — csak 1/2 milliónyi évráradékot áldoz föl. A magyar keleti vasutat mintegy 3.300.000 biztosíték illeti meg. Ebből 2.260.000 frt esik a forgalomban lévő 45 millió elsőbbségi kötvényekre, úgy, hogy a kormány a részvények beváltása által 90 évre 1.540.000 frt biztosíték terhétől megszabadul. A főnebb említett terv szerint a kormány a vasut rendezésére 2 milliót kellene fordítania, a mi évenként körülbelül 1/2 millió kiadási többletet tenne ki.

BELFÖLD.

Déva, 1873. april. 15.

Hogy minő eredménye van az olyan ügynek, melyet hazafias érzetű illetékeseknek ölelnék fel, megmutatta a dévai működő társaság tegnap esti második előadásával. Tóth Kálmánnak „A király házassága” három felvonásos eredeti vígjátéka került előadásra. A belépti jegyek már az ünnep előtt mind elkelték, a terem a kitűzött időre anynyira megtelt, hogy tíz év óta sem látták itt pártját. Nemcsak helybeliek, de vidékiek is, távli helységekből siettek ez élvezetűs előadásra jelenlehetni. Nem czélom a lelkes működő honfiak és honleányokról tudós bírálatot írni, csak azt jegyzem fel, hogy az előadás a feszült várakozásnak teljesen megfelelt. Issekucz Pál I. Lajos király, Sándor Erzsébet kir. a. Erzsébet, Nagy Klotild kir. a. Flori hercegnő, Lázár Kata kir. a. az anya királynő, Kéméndy István bosniai bán s Issekucz Pál, Kopjai Imre átértették szerepeiket és főleg Sándor Erzsébet, a Issekucz Pál művészi játékaikkal teljes diadalt arattak. Vajha e szép reményű társulat tovább is folytatná működését. A bevétel felül van jóval száz forinton. Köszönet a növevelés érdekében a lelkes működőknek a fáradságtól buzgalmu báró Nopcsa L. arhölgynek és b. Nopcsa Elek és Kéméndy István rendező uraknak. Az előadást táncszívalom követte, nem is lehet másképpen ott, hol annyi a szépek szépe, s oly általános a lelkesedés.

Róman testvéreink is az itteni gr. k. templomban műziséssel párosított kiállítást rendeztek, a makrai telken, melyet naponta száma-on látogatnak. A román és magyarnők vetélkedve járultak a kiállításhoz, de az oroszlanrész schiau Dunca Constanca urhölgyet illeti, a ki egész odaadással buzgolkodik, hogy e díszes templom mielőbb egészen készen lehessen.

Társadalmi és mivelődési életünk egy újabb és fontos tényezővel fog már legközelebb szaporodni t. i. a honvédtiszti iskolával. A közös hadsereg által átengedett katonai laktnyákat a városban és görög városban, szorgalmasan javítják s Sz. György napra vagy legfeljebb május 1-re már itt lesznek Szászvárosról a honvédek. A tisztai tanoda, a város legszebb részébe, a piacra fog építtetni a Makrai féle telekre s úgy vagyunk értesülve, hogy már ebben az évben készen fog lenni. Ily nagy horderejű intézetnek Hunyadfaljára való ültetése felett örömminket alig vagyunk képesek kifejezni. Mi szívből üdvözljük derék honvédeinket, hozzá az ég őket körünkben mentől hamarabb.

Szárhegyi.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, april 17.

Nagy esőtörtőkön és nagy pénteken véres harcok és csatározások folytak Spanyolország északi részén. Saballs, vagy miot most nevezik „Berga gróf” e napokban fogta ostrom alá Puycedrát, de a republika-nus katonák oly hősiég védelmeztek e helyet, hogy a karlista bandák 300 sebesültet és halottat hagytak hátra visszavonultak. Vajha ez eredmény még inkább felbátorítaná a köztársaság seregeit, hogy néhány elhatározó ütközetben megsemmisítsék e barbár kalandorok rabló hadjárait. Puycedra egy fél órai távollásra van a francia határtól, Barcellonától mintegy 55 órányira s habár csak 3000 lakost számlál, mégis nagyfontossággal bír a karlistákra nézve. E határerőd elfoglalása biztosítaná a karlistáknak az éssz-köttetést Franciaországgal, honnan fegyvert, eleséget és önkényteseket kapnak, s így mint egy hadoperatív alapul és támpontul szolgálnak.

Már évszázadokkal ezelőtt ismertetett fel e hely fontossága. 1678-ban Novilles tágy, 1707-ben pedig Vendome tábornagy foglalta el, s 1792-ben a francia köztársaság seregei harmadizben kerítették hatalmukba és tartották meg két éven keresztül. Az 1808-tól 1814-ig lezajlott harcokban

Puycedra váltakozva majd a spanyolok, majd a francziák hatalmába került.

A karlisták Leridánál is vereséget szenvedtek, mit ők azzal bocsáltak meg, hogy felgyújtották az arbozi vasuti állomást és Villafrankára 10.000 duos hadi sarcot vetettek ki, Berga sorsával fenyegetvén azt, ha a mondott összeget le nem fizeti.

Magának Saballenak haderejét jelenleg 3000 főre becsülik. Oldala mellett harcolnak Alfonz és Henrik hgek is (utóbbi a Montpensier hggel vívott párbajban elesett hasonnevű infans fia) Puycedra védői erősítést várnak a republikánus csapatok részéről s a város férfiakossága is el van szánva az erődt utolsó emberig védelmezni.

Az ország kabinetet két kérdésben támadja meg folytonosan az ellenzék s reméli megbuktathatni. E két fontos kérdés, melyek husvét után ismét szönyegre kerülnek: a szerzetes társulatokról szóló törvényjavaslat és a pénzügyi törvényjavaslat. És utóbbi összeshasonlíthatatlanul fontosbb. Tudva van, hogy Sella 2 év előtt kötelezte magát a költségvetésben az egyensúlyt helyrehozni. És valóban sikerült neki 2 év lefolyása alatt a deficitet felére alászállítani, tehát 300 millióról 150-re. Azonban Sella néhány előfeltételben csatlakozott, vagy inkább bizonyos eseményeket nem láthatott előre. Sella az ígéretet csak azon feltétel alatt adta, hogy engedje meg neki a parlament 5 év lefolyása alatt a három nemzeti banknál (Turin, Florencz, Róma) 300 millió erejű ércpénzt felvenni és ezért a bankok engedélyt nyerneken ugyanily összeget papírpénzben kibocsátani.

Eddig három bank előlegei aránylag nem érték el az a határt, melyig a miniszter feljogosítva volt. Azonban számításai, melyek a tények által igazoltattak. Sella nem vehette fel sem a mult évi rosz termést, sem Franciaországának rendkívüli pénzügyi operatívát a terület kiürítése érdekében. E két esemény Olaszország pénzügyiáczára rosz hatást gyakorolt. Az ércpénz mind kiment az országból, a papírpénz pedig oly bőségben van, hogy a kormány törvényjavaslatot készített, hogy a tömeges papírpénz a forgalomból kiszorítsassék; e törvény a husvét szünet után terjesztetnék a kamarák elé. Ebből erednek a Sella ellen intézett megtámadások; általános a panasza, hogy a miniszter a pénzügyiáczot a fennebb nevezett 3 banknál fölvert kölcsönök által idézte elő.

Ezen helyzetben acon-ervatív párt előtt, melyhez a kormány tartozik, két út áll: vagy cserben hagyai a kormányt s a tért az ellenzéknek engedni át, vagy pedig végső erőfeszítéssel védeni Sella tervét.

A német birodalmi gyűlés a mult héten szünetet tartott, Bismarck herceg is Varsinba utazott, hol csak az ünnepek idején fog maradni. Kormányközömben nagy előkészületeket tesznek Vilmos császár pétérvári utazására, mely e hó végén fog végbemenni.

A svéd birodalmi gyűlés legközelebb indítványt tárgyal, mely a választótörvény egyes pontjainak módosítására irányult. Az eddigi törvény szerint az első kamara — a felsőház tagja csak az lehet, kinek legalább 80.000 tallér értékű földbirtoka van, vagy pedig a ki legalább 4000 tallér évi jövedelem után adót fizet. A felsőház tagjai napidiját nem kapnak. Alsóházi tag csak az lehet, kinek vagy 1000 ta lértékű ingatlanra vagy 6000 tallér értékű bérlete van, vagy a ki 800 tallér jövedelem után adót fizet. Minthogy a birodalmi gyűlés évi ülésszaka négy hóban van megállapítva, a második kamara tagjai egyenkint 1200 tallér napi díjat suti költséget kapnak.

A módosító indítvány azt akarta, hogy a nevezett census mind a felső, mind az alsóház tagjaira nézve a mostani összeg felére szállítsassék le, s mindkét ház tagjai egyformán napidiját kapjassék. A felsőház egyszerűen elvetette az indítványt, mig az alsóház sokat vitakozott róla s végül 75 szóval 74 ellen azután viszantastotta azt.

Az angol parlament 21-ig, a belga képviselőház 22-ig elnapolta üléseit. A németalföldi kormány megkezdi a háborút az atchini szultán ellen Sumatra szigetén.

A portugál cortes ülésszakát apr. 1-én bekezesztették. A dán alsó és felsőház közt folyton foly a viszály a kormány ellen; az egyik pártolja, a másik ellenzi a mostani cabinetet. Az orosz hadak folytonos harcok közt közelednek Chiva határaihoz. Deigeorgis görög miniszterelnök lemondott. A szerb kormány újjaalakításával Milán fejedelem Risticset bizta meg.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, april. 17. 1873.

— Néhai Károlina Augusta császárné és királyné 6 teisége Salzburgban 1863. évi július hó 18-án kelt főkvegröndelete 1. §-a szerint a Kolozsvár városát „Carolineum” név alatt fennálló országos kórháznak 5%-os államkötelezvényekben háromezer forintot és az ottani „Augustaeum” czimű szegények intézetének ugyanazon pénzbenben szintén háromezer forintot bagyományozott.

— A m. kir. pénzügyminister Berk Vilmos, nyugalmazott főhadnagyot a sztrimbulyi m. kir. erődőhivatalhoz számvivővé nevezte ki.

— A vallás és közoktatási m. kir. minister a hidalmasi állami elemi népokolához Pethő Mihály páncelesi közégi tanítót rendes tanítónak nevezte ki.

— A vallás és közoktatási m. kir. minister a kolozsvári egyetemi tanácsjegyzői állomásra Nagy Jánost nevezte ki.

— **Gizella** főhercegnő nászolt. A bécsi nővilág kíváncsian várja a főhercegnő násznapját, és alig győzi találgatni, hogy az uralkodó család és a fenséges menyasszony mily öltönyt fognak ez alkalommal viselni. Ez azonban ma persze most még nagy államtitok, a miből az következik, hogy a hírlapok azt megelőző ki fogják fecsegni. És így is lett; a „Presse” elárulta a titkot. Gizella főhercegnő, a szokás megartva, fehér nászöltönyt fog viselni, mely persze a legfinomabb és legdrágább szövettől készül. Az ezüsttel himzett és mirhussal díszített fehér kivágott túllöltöny fölött egy ezüsttel himzett és rojtokkal díszített fehér mantau lesz, a melyen egy szintén ezüsttel himzett és a fejhez gyémánt díszekkel illesztett fehér menyasszonyi fátyol fog lengni. Hajában a főhercegnő friss myrthus koszorút és nyakán a fejdísznek megfelelő colliert fog viselni. — A királyné arany és ezüsttel himzett nehéz szürke selyemruhában fog megjelenni, ugyanoly szinű és szövettű köpenyvel. Ez öltönyt a himezt és az összeállítás bécsi munka.

— **Gizella főhercegnő.** Az uralkodó család családi ünnepélyének közeléértel, midőn mindenkinek szeméi a menyasszonyon csüggenek, nem lesz talán érdektelen közelebről megismerkedni Gizella főhercegnő neveltetésével. A most már 16 éves főhercegnőnek neveltetése kizárólag de Surirey de St. Remy Aliz asszonyra volt bízva, ki születésére francia nő s rendkívüli lelki műveltséggel és szívósággal bírt. De Surirey asszony nem viselte a nevelőnői hivatalos címet, hanem csak palotahölgy volt, s mellette állott Gerstácker bárónő, ki a nevelőnői helyettesítette akadémizálás esetén. A főhercegnő udvarhölgyeihez tartozott még két nő: Legreuzi Mária és Heucke Emilia. Az előbbi Gizella főhercegnő körében a legnépszerűbb udvarhölgy, s a főhercegnő menyasszonyt Bajorországba is el fogja kísérni, mivel ott egészen új udvarhölgyek állnak a hercegnő szolgálatára, s ezeket Legreuzi kisasszony lesz hivatva Gizella szokásaira figyelmeztetni. A legelső oktatásban Becker udvari tanácsos részesítette a főhercegnőt, s később az egyes szaktudományokat kitűnő szakértők tanították. A német nyelv és irodalom, a történet és földrajz tanára volt dr. Egger Alajos, a vallástannál Mayer. Novopacky ismert festő Gizella főhercegnő mellett mint rajztanár működött; a zongorázásban Richter oktató, de csak Bécsben, s a főhercegnőnek salzburgi, budai, ischli és gödöllői tartózkodása alkalmával Gerber Károly zongoraművész volt a zongoratanító. A francia nyelvű maga a nevelőnő adott oktatást, később Duchene, az angolbol Schmid asszony, a magyarból pedig Rimely prépost. Az utolsó télen Zitzkovsky lépett Egger helyére, ki családi körülményei miatt nem tartózkodhatott hosszabb ideig Gödöllőn, s Zitzkovsky vezetése alatt február hóban dr. Falke tartott néhány felolvasást a művészetről. E néhány adat is eléggé bizonyítja, hogy ritkán nyert egy főhercegnő oly széles körű oktatást mint Gizella főhercegnő, ki szorgalmason tanult egészen a mult hétig, midőn mindegyik tanáráról búcsút vett, s kinek kinek értékes ajándékot adott emlékül. A fiatal hercegnőt a társaságban megnyerőnek és barátságosnak mondják, s bizonyos komolyság, és az igaz s egyszerű iránti előszeretettel képezik jellemének alapvonásait.

— **Schuster Károly** kolozsvári evang. tanító termény-gyűjteményében Kolozsvár városa a vidékének Faunája, Florája, földtani nevezetességei ezer, meg ezer különböző példányok által vannak képviselve. A Palaeontologia tárgyai közül a vasuti ásatások alkalmával Egerestől kezdve határukig, s aztán a környékbeli hegyekben völgyek s patakok fenekén talált kővel példányok gazdag tárháza egyesül a reptiliák, balak, lepék, hymenopterák, libellák, orthopterák, heteropterák és arachneidák gyűjteményével, míg másrészt a növényvilág köréből is megtaláljuk a vidék Florájának jellemzésére szolgáló példányokat. Kiválóan érdekes a pók gyűjtemény, mely üvegekben elhelyezett több száz példányból áll. A paszuly-gyűjteménynek, mely a maga nemében alighanem páratlan, szintén nem egy bámulóakadt s méltán, mert a másfél méter hosszúságú paszulyhüvelyektől kezdve le egész az alig néhány vonal átmérőjű apró paszuly magvakig számtalan különböző faj van itt ez egyszerű növénynek. Hogy ily gazdag gyűjtemény birtokában mekkora sikerrel lehet tanítani: mondanunk fölösleges.

— A képviselőház utóbbi ülésében elnök az időközben beérkezett kérvények során bemutatja Csikszék kérvényét a tartalék és honvédtisztek vizsgáló bizottságának módosítását illetően; Szászrendet a katonák elszállásolási ügye tárgyában. Kolozsvár városát, melyben a Budapest fővárosra nézve hozott kiegészítési törvényt az önálló törvényhatósági joggal felruházott városokra kiterjesztetni kéri. Külföldi megye a körjegyzői intézmény behozatalát és a törvénykezési eljárás egyszerűsítését kéri. Ungvács Kükülföldi megye a közégi megadózatására vonatkozó törvény módosítása iránt folyamodik. Ugyancsak

ezen megye a királyföld rendezését kéri. Mindezen kérvények a kérvényi bizottsághoz utasítottak.

— **Kimutatása** Körös Kálmán temetése és síremlékére általam összegyűjtött pénzről. A mellékelt a aláírás iv szerint gyűjtöttem: 208 forint 30 krajczár, Ebből kiadtam: 1. Temetési költségre számla szerint 75 frt 70 kr. 2. Gyászszalag nyomtatására 3 forint 3. Gyászjelentések postai bére 70 krajczár. 4. Krasznai által beadott kiadások 13 frt. 5. Sirkő tökéletes felállítására számla szerint 101 frt 75 kr. 6. Körös Kálmánéna a sír földszítésére 14 frt, 15 kr. Összes kiadás 208 frt 30 kr. Számadást megvizsgáltuk és rendbe találtuk. Kolozsvárt, april 15. 1873. Krasznai Mihály, Szentgyörgyi Mihály. Szilágyi Béla.

— A merész fiatal ember neve, ki mint tegnap említettük a kórházban 5 unciányi vére árán adott egy haldoklónak felüpi életet, Belle Gyula harmadéves orvosgyakornok.

— Egy interpellationk van a városi hatóságokhoz. A pesti sőt az erdélyi szász lapok is rendes kimutatásokat kapnak Buda-pest, Szeben, Brassó, stb.; városok hatóságaitól a városi halottak számát illetően csak Kolozsvár hatósága ignorálja annyira a nyilvánosságot, hogy e miatt a közönségnek a halottak számáról legkisebb tudomása sincs. Folyó hó 15-ikén is 13 án gyászmenet vonult a temető felé s ez csaknem mindennap így tart; Kolozsvár korántsem oly nagy város, hogy e bálándóságot ne tartsuk szerfelett nagyra, s így annál nagyobb joggal kérjük a városi hatóságtól, hogy jövőre is szándéka-e elrejteni a nyilvánosság elől a városi halottak kimutatását?

— **Stierling** pécsi torna-tanár, a kolozsvári tűzoltóegylet tagjainak rendszeres betanítása végett, körünkbe érkezett. Stierling annak idején a kolozsmonostori gazdasági növendékek kiképzése körül is békros érdemeket szerzett magának. Óhajtuk, hogy fáradozásait a legszebb siker koronázza.

— **Husvét** első napján a szamosújvári nagy templomban a különben is buzgó és ünnepélyes isteni tiszteletet, nagy mértékben emelék gr. Haller Hortense k. a., ki egy, Weisza bécsi conservatorium főnektanára által ált hangra szerkesztett „Graduale”-t és „Ave-Maria”-t oly meglepő énekelt, hogy az egész közönséget elragadta. A fiatal grófnő szakértők állítása szerint, mind iskolázottsága, mind gyönyörű hangja tekintetében ritka tünemény. (S. J.)

— **Folyó hó 15-én** volt N.-Kapuson a kalotaszegi körjegyzői választás s mint örömmel értesülünk, Szűcs Lajos ur a helybeli ref. főtanoda eddigi ellenőre választatott meg. Üdvözlét az új körjegyzőnek, Kalotaszeg nem tehetett volna tapintatosabb választást.

— **Nemzetközi** tudományos könyvtár indul meg 3 nyelven: németül, franciául és angolul. Németország, Anglia, Amerika és Franciaország, több tudós egyetért azon célból, hogy a társadalmi tudomány és természetudományok újabb vívmányait a művelt nép országai igényeikhez képest földolgozzák, és e munkákat az említett 3 nyelven egyidejűleg kiadják. Ép most jelent meg az első kötet Tyndalltól, melynek tárgyát a víz képezi.

— **A magy. birodalmi fő- és középtanodák** névkönyve Felsmann József szerkesztése mellett éppen most jelent meg; tartalmaz képezi 26 felsőbb tanintézet, melyek közt van 3 egyetem, 13 jogakadémia, 5 felsőbb gazdasági tanoda 1 bányász akadémia, 1 honvédségi akadémia 1 tengerésztanoda, 1 állatgyógyintézet, továbbá 4 tanképesítő bizottmány, 3 tanárképző és főigazgatók, közoktatási tanács stb. 163 gymnasium, ezekből esik Magyarországra 121, Erdélyre 34, Horvátországra 8; 45 reáltanoda, melyek közül 25 magyarországi, 9 erdélyi és 9 horvátországi körülbelül 2630 tanár neve a születési alkalmazási évvel, tanképesítés előadott tantárgyak, a nárokodás ideje stb. — A névkönyv 1 frt 50 kr. be küldése mellett f. hó végéig még szerkesztőnél kapható. Bolti ára 50 kr. magassal leendő. E kis mű, mely szokott rövidséggel minden szükséges tudni valót közöl, az illető tanároknak nézve megbecsülhetlen kézikönyv leendő.

— **Pályázatok.** A nagy-nyedi kir. törvényszék területéhez tartozó m.-újvári kir. járásbírórságnál rendezesített bírói végrehajtói, a n.-szébeni m. kir. pénzügyigazgatóság területén pénzügyi szemlési — a n.-szébeni m. kir. orsz. tábolydai intézetnél üresedésbe jött 800 frtnyi fizetés, lakás, tűzifa s világítás, valamint egy kert használatával egybekötött gondnoki, a medgyesi kir. törvényszéknek a bírósági végrehajtói-állomásra a pályázatok a hivatalos lapban ki vannak írva.

— **Fel-Enyeden** folyó hó 13-ára viradólág 50 ház a tűz martaléka lett, miáltal az ottani lakosoknak egy nagy része koldusbotra jutott.

— **A szilágyságból** a debreczeni főiskolában tanuló ifjakból alakult „szilági dalkör” a zilahai ref. tanoda természet- és mértani eszközeinek gyarapítására, f. é. april 20 án Zilahon szavalattal egybekötött hangversenyt fog tartani. Műsorozat. Első szakasz: 1. Dalárinduló. Beckertől. 2. Népdal. 3. Szavaltat Kun Béla által. 4. Borda C. P.-ről. 5. A „Béka” Hemmingtől. Második szakasz. 1. Humoristicus felolvasás, Rozsa Sindortól. 2. Varázsdal, Igressytől. 3. Alföldi népdal. 4. Szavaltat. Nagy Sándor által. 5. Az „Élőpal.” Zöllner után magyarítá Erkel.

— **Liszt Ferenc** esztergomi nagy miséje, a pozsonyi egyházi zenegylet által a zeneköltő jelen-

létében, Pozsonyban e hó 12-én adatott elő, melynek meghallgatására a közönség, hogy Liszt e remekművét élvezhesse, roppant számmal gyűlt össze a koronázási templomban. Az előadásra vonatkozólag elég megjegyezni, hogy Liszt F. igen bizelgjen nyilatkozott annak ritka szabatoságáról és Mayerberger zenegyleti karmester szakavatott kitűnő igazgatásáról. Ez előadásra Liszt August báró, Helmesberger, Richter János és Erkel kíséretében jött Pozsonyba, kiknek társaságában még az este utazott vissza a fővárosba.

— **Matejko János** hírneves festő valószínűleg Prágában telepedik meg állandóan. Az ottani hazai műbarátok egylete egyhangulag megválasztotta Matejkot a prágai festő akademia igazgatójává évi 3000 frt. fizetéssel. Matejko a maga részéről elfogadta az ajánlatot és csak rövid határidőt kért, hogy családjával értekezzen. Így nagyon valószínű, hogy a hírneves festő a cseh főváros állandó lakójává lesz.

— **A török** tanügy eddigi szabenny vezetője Munif Effendi, egyike Törökország leg tudósabb férfainak, Persiába nevezetett ki követnek.

— **Sajátságos** véletlenségek történnek néha a világon. Tegnapi lapunk — írja a „Hon” — egy ily ritka véletlen esetet registrál. Hackmann Jenő, az utjonnan kinevezett bukovinai és dalmáciai gör. kel. metropolita kinevezetése után rögtön megiette a szokásos tisztelgést, legelőször is a külügyminiszternél. Ekkor a következő párbeszéd fejlett ki közöttük: Andrassy: Excellenciád hamar érte el magas rangját, hiszen még egészen fiatal. Hackmann (schoajtozva.) Dehogyan vagyok, dehogyan! volnék csak még fiatal. Bizony én törődött, ag ember vagyok! Andrassy: No persze! még engem is tul él, okvetlen. Mire a püspök égfelé fordítva szeméit, naiv őszinteséggel így sohajtott fel: — Adja az Isten! Tisztelt olvasó, ha a „Hon” esti lapjának bécsi tárczájából ez adomát elővástad, légy szives megfordítani kezdedben a lapot s olvasd el rajta az első távürgönyt, mely így hangzik: Bécs, april 15 Hackmann Jenő, a bukovinai és dalmáciai gör. kel. metropolita, szombatott itt — meghalt. Ilyen különös néha a sors utjai.

KÖZGAZDASÁG

A cserebogár ivadéka (pajor, csimasz.)

(Vége.)

Ugy a kifejlett bogárnak, mint pedig az ivadéknak a rovar- és féregvő négy lábának és szárnyasok között számtalan ellenségei vannak, s ezenkívül kézzel is könnyedszerűleg gyűjthető és megsemmisíthető, mint bármely más rovar. Mindezen azonban legfőbb csak némileg enyhíti a bajt, de a pusztítás megállítására, kivált a rovar mesés elszaporodása éveiben, korántsem elégséges. Sokkalta célszerűbb tehát olyan szerek alkalmazása, melyek a pajorokat csemetéik gyökereitől távol tartják, és illetőleg a márk ott levét kiűlik.

Ezen szerek egyike a kőszénkátrány, melye falevelekre vagy forgácsra kenve a csemetesorok között 6—12 távolban beásunk oly mélyre, a mennyire a védendő csemeték gyökerei hatolnak. Ugy is eszöbölhető, hogy az említett körökben lyukakat szurkálunk és az azokba egyszerűen kátrányt öntögetünk, vigyázzattal kell lennünk azonban, hogy a kátrány a csemetékkel vagy azok gyökereivel közvetlen érintkezésbe ne jöjjen, mert ártalmas. A kátrányozás 3—4 hetil időközönben ismétendő.

Cél szerű még a védendő területet kátrányban vagy petroleumban áztatott szalmakötelekkel körülszigetelni, mert a kőolajféle anyagok penetrans szaga állítólag az anyabogarat is visszatartja a körülszigetelt helytől, és így az nem rakhatja oda petéit. A szalmafascsarékot ez utóbbi célból körülhuzott árkocszába fektetjük és nem takarjuk be földdel, ha nem csak itt-ott kő-, vagy tégladarabokkal sat. le nyomtatjuk.

A kátrányozás azonban inkább csak kisebb kiterjedésben, pl. gyümölcsfa-iskolákban foganasítható, mert nagyobb terjedelemben igen költséges és fáradságos lenne.

Ujabb tapasztalatok szerint sokkalta egyszerűbbnek és célszerűbbnek is bizonyult a díofa frisen szedett zöld levelét vízben megfüröztetni és ezen főzelékkel (hidegen) öntözni meg a védendő csemetéket annyira, hogy a nedvesség a gyökerekig jól lehatoljon. E szer minden elővigyázat nélkül bőven alkalmazható lévén, erősebb hatású, mint a kátrány, s ezenkívül nagy mennyiségben olcsón, esetleg minden költség nélkül előállítható, alkalmazása könnyű és egyszerű s mindezeknél fogva nagy mérvben és kiterjedésben foganasítható. Ugy is eljárhatunk, hogy az említett főzelékkel fűrészpórt forrúunk, és ezt a faiskola talaja közé vegyítjük, vagy pedig a folyadékszerbe termékeny földet téve ezt péppé keverjük és az elültetendő csemeték gyökérzetét ebbe mártogatjuk. Mindezen módok között természetesen leg egyszerűbb az öntözés, s elégséges a csemetéket évenként egyszer így megöntözni.

Csehországban tett kísérletek bizonyítják, hogy egy és ugyanazon faiskolának díofalevelű főzelékkel megöntözött részében a csemetéknek csak 10 százaléka veszett ki, míg a meg nem öntözött részben 50 százaléknál többet kipusztított a pajor. Más helyen ismét még feltűnőbb különbséget tapasztaltak; neve-

zetesen egy faiskolában, mely 400,000 drb. különféle csemetét tartalmazott, a többször említett főzelék alkalmazása folytán csak 100 drb. csemete (tehát mintegy 1/4 százalék) esett a pajorpusztítás áldozatául, míg egy más — hasonló fekvésű — iskolában, hol e szer alkalmazását elmulasztották, 130,000 drb. csemete közül 120,000 darabot (tehát 92 százaléknál többet) pusztított ki.

SZ.

— **A gy-f ehírvári** piac árai aprilis 15-én. auszt. mérő Tisztabúza 6 ft 45 kr., elegy kr. 6 f — k. rozs 4 ft 45 kr. kukorica — ft — kr. Zab 1 frt 48 kr. pityóka 2 frt — kr. Egy mássa szalonna — ft — kr. Egyfont disznósir 50 kr. Egy kupa borsó 28 kr., lencse, 22 kr. paszuly, 14 kr. Egy mássa kenyérliszt — frt kr. font marhahu 20. Egy mássa széna 1 frt 10 Egy 61 tűzi fa kemény 11 ft — kr.

— **A n.-enyedi** piac árai aprilis. 10-én auszt. mérő tisztabúza 7 ft — kr. rozs 4 ft 80 kr elegybúza 5 ft 85 kr. zab 1 frt 60 kr. Széna 1 ft. 90 kr. Egy 61 fa 36 hüv. hosszu 12 frt. — kr. Marhabus fontja 20 kr. Konyhaliszt 13 frt. Borsó mérője 20. lencse 24, paszuly 14 kr.

— **Deési** piac árai aprilis 15-dikén 1873 alsó auszt. mérője. Tisztabúza 8 ft. — kr. Elegy. búza 6 frt. 80 kr. Rozs 4 frt. 80 kr. Zab 1 frt 60 kr. Fagygyugyertya 40 kr. Marhabus font. 1. Lacse 20 kr. Paszuly 10 kr. Burgonya 3 frt — kr. Disznósir 80 kr.

— **A marosvásárhelyi** piac árai aprilis 16-én auszt. mérő Tisztabúza 5 fr. 80 kr elegybúza 4 fr 80 krajczár, rozs 4 forint — krajczár zab 1 forint 20 kr pityóka 2 frt — kr. Egy mássa szalonna — ft — kr. Egy font disznósir 55 kr. Egy kupa borsó 28 kr. lencse. 22. kr. paszuly 14 kr. Egy mássa kenyérliszt — frt Egy font marhabus 20. Egy mássa széna 1 frt 90 kr. Egy 61 tűzi fa kemény 14 ft kr

Távíratok tudósítás a bécsi tőzsdéről.

April. 16-én 5% Metalliques 100 ft. 70.55. Kamat ——. Nemzeti kölcsön 73 frt. 72.60. 1860. Kölcsön 103.—. Bankrészevény 952. Hitelintézet részvények 332.50. London 10 ft. st. 108 75 Ezüst 107.75. Cs. kir. arany —. Napoleonor 189%, Urbéri kötvények: Magyarországi 79.—. Temesi 77.25. Erdélyi 83.25. Horváthországi

Maros-Vásárhely - Tövis-Segesvári vonal.

Maros-Vásárhely felől Tövis-Segesvár felé.

Állomások	A 8. sz. gyors. vevő-vonat.		Állomások	A 4. sz. gyors. vevő-vonat.	
	Érk.	Indul.		Érk.	Indul.
Maros-Vásárhely	este. 9 35	Segesvár	este. 9 35		
Nyárád	9 51	9 56	Dános	9 49	9 51
Csapó-Radnóth	10 29	10 36	Erzsebetváros	10 13	10 21
Maros-Bogát(megáll.)	10 41	10 42	Medgyes	10 54	11 12
Maros-Ludas	11 19	11 29	Kis-Kapus	11 35	12
Kecse (megálló hely)	11 49	11 51	Mikeszása	12 24	12 42
Kocsárd	12 9	12 14	Hosszú-Aszó (megáll.)	12 44	12 46
Falvincs	12 27	12 37	Balazsalva	1 3	1 13
Nagy-Enyed	1 8	1 21	Arácsfalva	1 30	1 33
Tövis	1 46	2 16	Oláh-Csestve(megáll.)	1 46	1 48
Oláh-Csestve(megáll.)	2 32	2 34	Tövis	2 4	2 39
Karácsonfalva	2 48	2 50	Nagy-Enyed	3 4	3 24
Balazsalva	3 7	3 17	Felvincs	3 54	4
Hosszú-Aszó (megáll.)	3 34	3 36	Kocsárd	4 22	4 27
Mikeszása	3 51	3 56	Kecse (megálló hely)	4 45	4 47
Kis-Kapus	4 20	4 45	Maros-Ludas	5 7	5 16
Medgyes	5 8	5 28	Maros-Bogát(megáll.)	5 25	5 35
Erzsebetváros	6 1	6 9	Csapó-Radnóth	5 59	6
Dános	6 21	6 33	Nyárád	6 37	6 42
Segesvár	7	7	Maros-Vásárhely	6 58	reggel

B.) Kis-Kapus — nagyszebeni szárnyvonal

Kis-Kapus felől Nagy-Szeben felé.

Állomások.	A 9. sz. gyors. vevő-vonat.		Állomások.	A 10. sz. gyors. vevő-vonat.	
	Érk.	Indul.		Érk.	Indul.
Kis-Kapus	reggel 4 40	50 Nagy-Szeben	9 35		
Nagy-Selyk	5 12	5 14	Vizakna	9 58	10
Ladamos	5 43	5 47	Ladamos	10 34	10 39
Vizakna	6 11	6 13	Nagy-Selyk	10 58	11
Nagy-Szeben	6 36	reggel 6 45	Kis-Kapus	11 12	éjjel

Csatlakozás Kis-Kapuson a 3 és 4. sz. vonathoz.

C) Tövis — gyulafehérvári szárnyvonal.

Tövis felől Gyula-Fehérvár felé.

Állomások.	A 7. sz. gyors. vevő-vonat.		Állomások.	A 8. sz. gyors. vevő-vonat.	
	Érk.	Indul.		Érk.	Indul.
Tövis	reggel 2 50	Gyula-Fehérvár	éjjel 1 5		
Gyula-Fehérvár	3 9	reggel 3 10	Tövis	1 44	éjjel

A „KELET” magán-távírat.

Feladatott Pesten aprilis 17. 10 6. 30 p. d. e.

Érkezett aprilis 17. 10 6. 35 p. d. e.

Bécsben az ünnepélyek sorrendje
Gizella főhercegnő lakodalma alkalmából tegnap este udvari hangversenyyel kezdődött meg.

Bécsben királyunk elnöklete alatt miniszterek tegnap értekezletet tartottak.

Honvédség főparancsnoki adatlussá Nagy Károly altábornagy nevezetett ki.

A német kormány a strassburgi polgármestert hivatalából elmozdítván a községtanács nagy része tiltakozott, mire a kormány két óra felfüggeszté a községtanács működését.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Pályázati hirdetmény.

Kolozs városánál évi 300 frt. fizetéssel egybekötött tisztü ügyési állomásra a „Kelet” idei 14, 15, 16. számában közzé tett pályázati hirdetményben a pályázati folyamodványok beadására nyitott határidő **1. év április-hó 30-ig** meghosszabbítatik.

Kolozs város tanácsától.

Kolozson, 1873. április 9. én.

(196) (1—3)

Egy nevelőnő,

ki a zongora játékban, valamint a német és francia nyelvben már oktatást adott, s jó bizonyítványokkal bír, állomást keres.

Bővebben tudakozódhatni Stein János könyvkereskedésében.

xxxxxx

(159) (6—6)

Kiadó szállás.

A belszenutczában 4-ik (új) szám alatt, az emeleten 7 szoba, konyha, kamara, háló és pincze kiadó.

Értekezhetni a Tivoliban, az udvarban, földszint, első ajtó, balra.

xxxxxx

(180) (4—6)

Haszonbéri hirdetés.

Belső Szolnokmegyében Szükerék községében 200 holdból álló művelés alatti birtok folyó évi április 24-től négy, vagy több évre haszonbérbe kiadó, terjedelmes belsőség és gyümölcsösökkel, jó karban lévő gazdasági épületekkel és lakházzal ellátva; 170 nagy véka ősz tisztabuza, 43 nagy véka tiszta rozs, és 42 nagy véka zab vetéssel. Értekezhetni mérnök Balog György tulajdonossal Deészen, vagy helyt Szükeréken.

193 2—3

Egy tapasztalt

vendéglős kerestetik,

egy kiterjedt üzletbe. Értekezhetni a Tauffer József bőr-üzletében óráiban Kolozsvárt.

1873. 15-dik sz.

városi iskolaszék.

Pályázati hirdetés.

Kolozsvár sz. kir. városa polgári iskolájában, a jövő 1873/4-ki tanév kezdetére, a földrajz és történelem újonnan rendszeresített tanszéke is be fog vettetni. E rendes tanári új állomásra ezennel a következő feltételek alatt nyitattik pályázat:

1. A megválasztandó rendes tanárnak szorosan vett szaktárgyai ezek: a) általános, részletes és kereskedelmi földrajz; b) hazai és világtörténelem, különös tekintettel a művelődés, az ipar- és kereskedelem, s általában a polgárosodás történetére; c) a statisztika és d) a nemzetgazdaságtan főbb vonalai. De mivel az intézet meglevő, s még a jövő tanévre is megmaradó 4 osztályában a 2 utóbbiak tanítására még nincs alkalom; a 2 elsőből pedig a kötelező tanórák száma még ki nem telik; a megválasztandónak ideiglenesen, t. i. az intézet minden osztálya teljes beállításáig, szorosan vett szaktárgyain kívül — szükség szerint — még más tantárgyakat is kellend tanítania. Mindezekből azonban hetenként 20 óránál többet tani tani nem köteles.

2. Megválasztandónak a rajzból is kell anyagi ismerettel bírnia, hogy földrajzi és történelmi előadásait a szükséges térképek lerajzolásával köthesse össze, s illetoleg, hogy tanítványait a térképek készítésében sikerrel vezethesse.

3. Tannyelv: a magyar.

4. Ez állomás f. évi **september-hó 1-én**, mint az iskolai új év kezdetén, a megválasztott által okvetlen elfoglalandó.

5. Feltételszerűleg megvárja még az iskolaszék, hogy a megválasztott állomását tanév közben el ne hagyja.

6. Az évi rendes fizetés 1000 — ezer frt. o. ért. a mely minden 6 évi tanítási idő elteltével 100 frttal fog gyarapítottatni egész addig, a míg az 1500 frt. maximumot eléri. E fizetésen kívül jelenben még sem szállás, sem szálláspénz nem adatik; de — tekintettel az uralgó drágaságra — az iskolaszék már javaslatba hozta a városi képviselő testületnél, hogy ezután az intézet minden rendes tanárának évenként 150 frt. szálláspénz adassék.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy pályázati folyamodásokat, az illető szakokban való elméleti és gyakorlati kellő képzettségüket tanúsító okmányokkal felszerelve, folyó évi **juniushó 1-5-ö napjáig**, méltóságos Nagy Péter iskolaszéki elnök úrnál, vagy személyesen adják be, vagy hozzá Kolozsvárra bérmentve küldjék be.

Kolozsvárt, 1873. április 15. kén.

A városi iskolaszék megbízásából:

VÁRADY KÁROLY,
igazgató s az iskolaszék jegyzője.

Fontos!

Épen most jelent meg és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

Adótörvények és szabályok gyűjteménye,

községek s különösen a jegyzői vizsgára készülnők számára.

Hivatalos adatok nyomán szerkesztette TILL ANTAL.

A községi közigazgatás, vagyonkezelés és számadások kézikönyvének **II-ik kötete.**

Ára 1 frt 50 kr.

Fontos!

Ugyancsak Stein János erdélyi muzeumegyleti könyvtárusnál, Kolozsvárt kaphatók:

A délibábok hőse.

A Kisfaludy társaságnál jutalmat nyert költemény.

Füzve 2 frt.

Rovás.

I. Csernátton.

Irta Berzenczey László.

Tartalom:

I. Csernáttoni Benkő Póli. — II. Csernáttoni Cseh Imre. — III. Csernáttoni (Cseh) Lajos. IV. Irányi Dániel képviselő urnak. — V. Miért nem ír Kossuth?

Ára 50 krajczár.

Helység névtár.

A királyhágón inneni rész

(Erdély)

Községeinek betűrendes névtára.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a postakörzetek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította B. L.

Ára 1 frt. 50 kr.

Ezen 10 nagy ivre terjedő munkával, a melyben az eddigi hasonló munkákban előforduló hiányok gondosan pótvá vannak, nem csak hivatalnokoknak, hanem általában minden ügyes embernek egy nékülözhetetlen kézikönyv van nyújtva, a melynek becsét főleg azon körülmény emeli, hogy a helység-nevek az Erdélyben divó mindhárom nyelven előadva s a betűrendben akármely elnevezés alatt feltalálható. Általában oly mű ez, a mely az állami életben előforduló bármely körülmény közt pontosan a kijelölt községek politikai, törvényszéki, adóhivatali, továbbá utolsó postai hovatartozását, s a hely orsz. vásárok szoktát leírja, ezek napjait is kimutatja.

(153)

Az emberi nem százezeri köszönhetik szép hajukat az egyes-egyedül létező legjobb és legbiztosabb

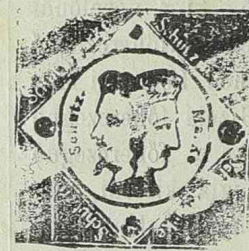
hajnövesztőszer-nek.

Nincs már jobb valami

a haj

előmozdítására

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kör által megvizsgált, a legfinnyesebb és legesodálatosabb sikerrel koronázott, és ó cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Magyarországnak és Csehországnak királyának s az

növésének

és fentartására,

triai császár srb. által 1865. évi nov. 18-án 15 810—1892. sz. a az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronazott országokra nézve császári királyi kiáltványos szabaddalommal kitüntetett

Reseda-göndörítő-hajkenőcs

melynek szabályozó használatánál a fejétek legkopaszabb helyeit is teljhajzattal látnak, a szürke s vörös hajzat köztérszínűvé válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindenemü kopaképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolít, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkorra megakadályozza, s a hajnak természetes fényt ad, és hullámszerűvé képezi és a legkésőbb korig megőrzi az őszüléstől. Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása által azonnkivül még földiszét is képezi a legfinomabb pipere-asztalnak is.

Egy tégely ára használati utasítással (hét nyelven) 1 frt 50 kr, postán küldve 1 frt 60 kr.

Ismét-eladók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és központi szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

illatzerész és több cs. k. szab. tulajd. nosnát Bécsben, József város, piaristautca, 14 szám saját házában. a hova minden írásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a leggyorsabban teljesítenek.

Főraktár: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerárán és Csapó Sándor nagy Bazarjában, Schiesz Károly gyógyszerésznél Balászfalván és Jekelius F. gyógyszerésznél Brassóban.

NB. Valamint minden kitűnő gy. tulajd., egy már emel is utazások és hamisítások kísérlet ok meg, s ez okból kerétek mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly bécsi reze a göndörítő-kenőcsét világosan megismerje, figyeljen a fentebbi védjegyre.

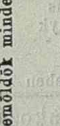
Legkötőnőbb szépítő-szerek.

DR. BÉRINGER L.
KORONA-SZÉSZÉ
(A kölni víz quintessenciája.) Eredeti íregekben 1 frt 25 és 75 kr.

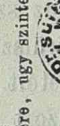
DR. BORCHARDT ORVOST. NÖVÉNY-SZAPPANA.

DR. BÉRINGER NÖVÉNYI HAJFESTOSZERE.

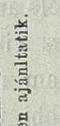
DR. LINDES tanár növényi rud-hajkenőcse

DR. BERINGIER NÖVÉNYGYÖKÉR-OLAJA

DR. SUIN DE BOUTEMARD HOSPASZTÁJA

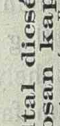
BALZSAMOS OLAJBAGYÓ-SZAPPAN.

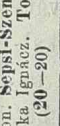
DR. HARTUNG

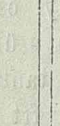
DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

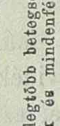
DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

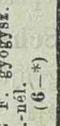
DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

DR. HARTUNG NÖVÉNY-HAJKENŐCSE